

Nr 20.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 19 juni 1919 huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas; given Stockholms slott den 20 januari 1922.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 19 juni 1919 huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas.

GUSTAF.

A. Åkerman.

Förslag

till

LAG

om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 19 juni 1919 (nr 427) huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas.

Härigenom förordnas, att 5 § andra stycket i lagen den 19 juni 1919 huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas, skall upphöra att gälla.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
lördagen den 31 december 1921.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden
LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Åkerman anmäler ärende
angående ändring i 5 § av lagen den 19 juni 1919 (nr 427) huru av-
göras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vatten-
lagen bibehållas samt anför:

»Genom lag den 19 juni 1919 hava lämnats närmare föreskrifter
huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt
vattenlagen bibehållas. Enligt nämnda lag skola provisoriska förteckningar
över de ifrågakomna flottlederna upprättas och på föreskrivet sätt kungö-
ras. Den, som anser förteckningarna ofullständiga eller eljest oriktiga,
äger att inom viss tid — som enligt en den 18 februari 1921 (nr 42) vid-
tagen lagändring utlöper med innevarande år — hos vederbörande vatten-
domstol anhängiggöra klandertalan. Sedan tiden för anhängiggörande av
sådan klandertalan gått till ända, skall kungöras i vilka delar förteck-
ningarna såsom oklandrade vunnit laga kraft och i vilka delar klander
väckts. Då anhängiggjord klandertalan blivit genom lagakraftätagande be-
slut avgjord, skall jämväl uppgift härom offentliggöras. Slutligen före-
skrivs, uti 5 § av lagen, att i mån som provisorisk förteckning vinner
laga kraft eller anhängiggjord klandertalan bliver slutligen avdömd, där-
med är för framtiden avgjort huruvida den 1 januari 1920 allmän flottled
fanns i visst vattenområde eller icke samt att om sålunda träffat avgörande
anteckning skall ske i vattenboken.

Bestämmelser om vattenbok upptagas i 12 kap. vattenlagen. Enligt

I § i nämnda kapitel och lag, såsom detta lagrum lyder enligt lag den 11 juni 1920 (nr 459), skall för varje vattendomstols område föras vattenbok. I samma lagrum har förordnats, att vattenboken skall föras i tre avdelningar: första avdelningen för inskrivningar rörande anläggningar för tillgodogörande av rinnande vatten såsom drivkraft eller annorledes ävensom rörande dammbyggnader, andra avdelningen för införande av uppgifter om allmän farled och allmän flottled och tredje avdelningen för förtecknande av vissa torrlägningsföretag ävensom andra till första och andra avdelningen ej hänförliga anläggningar med avseende å vatten. I vattenboken böra ock, enligt det förevarande lagrummet, anmärkas hydrografiska och topografiska beskrivningar över de inom vattendomstolens område belägna vattendrag med tillhörande vattensamlingsområden, i den mån sådana beskrivningar äro eller varda av vederbörande myndighet utarbetade.

Genom förordning den 28 februari 1919 (nr 108) hava meddelats närmare bestämmelser om vattenbokens inrättande och förande. Dessa bestämmelser, som tillkommit före upptagandet i vattenlagen av de delar, som avse allmän farled, allmän flottled och marks torrläggning, röra dock allenast inskrivning i vattenbokens första avdelning.

Under förra hälften av år 1920 utarbetades inom justitiedepartementet, närmast i anledning av den nya flottningslagstiftningen, ett utkast till förnyad förordning angående vattenbokens inrättande och förande, avsett att ersätta förordningen i ämnet den 28 februari 1919. Utkastet innefattade förslag till utvidgande av nämnda förordning, så att den komme att omfatta bestämmelser icke blott, såsom hittills, rörande företag, som skola inskrivas i vattenbokens första avdelning, utan ock i avseende å företag, varom uppgifter enligt nämnda lagrum skola införas i vattenbokens andra avdelning, samt å företag, som skola förtecknas i bokens tredje avdelning. Bestämmelserna rörande inskrivningar (första avdelningen) hade i utkastet i allt väsentligt bibehållits oförändrade från gällande förordning. Rörande införingar (andra avdelningen) och förtecknanden (tredje avdelningen) hade nya bestämmelser föreslagits. Utkastet innefattade en väsentlig olikhet i det yttre för vattenbokens avdelningar, i det att första avdelningen såsom hittills skulle utgöras av lösa blad, under det andra och tredje avdelningarna skulle omfatta fasta böcker.

Vattenrättsdomarna hava över utkastet avgivit gemensamt underdånigt utlåtande, vari de bland annat anförde:

Vad anginge bandsystemet hyste vattenrättsdomarna stora farhågor

för, att detsamma vore olämpligt för andra avdelningen, liksom det från början ansetts vara olämpligt för första avdelningen. Det hade under den tid, vattenboksförordningen varit i tillämpning, visat sig hava varit mycket välbetänkt, att låta inskrivningarna ske å lösa blad. Vattenrättsdomarna hade allt mer funnit bekräftat, vilka stora svarigheter det skulle medfört att föreskriva uppläggande på förhand av upplägg för alla vattendrag, liksom ock att på förhand för alla större vattendrag bestämma sektionindelningen. Det vore uppenbart, att ett sådant arbete måste taga mycket tid och kostnader i anspråk. Vattendomstolarna hade varken härför behöflig arbetskraft eller erforderliga medel till sin disposition, och de besutte icke de personliga förutsättningarna för ett tillfredsställande utförande av ett dylikt arbete. Det vore här icke fråga blott om större vattendrag eller om sådana, som åtminstone vore icke alltför obetydliga, utan även verkligt små vatten kunde bliva föremål för åtgärd, varom här vore tal. Detta gällde med avseende såväl å allmänna flottleder som å allmänna farleder. Flottleder funnes eller kunde inrättas i verkligt obetydliga vatten, varför det redan ur flottledssynpunkt bleve för vattenbokens upprättare nödvändigt att medtaga alla, oftast namnlösa bäckar åtminstone inom skogsbygden. Allmän farled funnes enligt 5 kap. 1 § vattenlagen, jämförd med 1 § i förordningen den 30 december 1880 om allmän farled, inom många smärre vattendrag, där enligt äldre lagstiftning funnits båtled, liksom också inom en mångfald sund och dylikt i skärgårdsområdena, varjämte enligt 5 kap. 13 § vattenlagen varje allmän hamn räknades till allmän farled. För allmän farled funnes icke, såsom för allmän flottled, stadgad någon särskild procedur för fastställande av de vattenområden, i vilka allmän farled funnes. De allra flesta allmänna farleder bleve säkerligen aldrig föremål för någon vattendomstols åtgärd. Om sålunda varje vattendrag, i vilket allmän farled kunde finnas, skulle erhålla särskilt upplägg i en bunden bok för vattenbokens andra avdelning, skulle uppenbarligen å flertalet upplägg aldrig någon införing komma att ske. Man finge en mängd dyra och skrymmande böcker för ett försvinnande fåtal införingar. En svaghet i utkastet låge däri, att intet försök gjorts att lösa svarigheten, hur anordningar i havet för allmän flottled eller allmän farled skulle vid införandet inpassas i systemet. Denna svårighet förefunnes uppenbarligen vilket system man än valde, men bestämmelser i ämnet kunde icke umbäras. Genom andra avdelningens ordnande i fasta böcker hade man hindrats från att meddela föreskrifter om renovation av införingarna däri. Av huvudsakligen de skäl som nu återgivits hava vattenrättsdomarna hemställt, att vattenbokens andra avdelning måtte

föras å lösa blad liksom den första avdelningen. Vidkommande utkastets bestämmelser om vattenbokens tredje avdelning gällde, säga vattenrättsdomarna, mycket av vad av dem yttrats rörande andra avdelningen och hava de förklarar, att det syntes dem lämpligast att även denna avdelning fördes på lösa blad.

Med anledning av den kritik, som sålunda riktats mot utkastet, anmodades vattenrättsdomaren Hugo von Sydow, att upprätta ett nytt förslag till vattenboksförordning. Den 11 maj 1921 inkom från von Sydow dylikt förslag. Enligt detta skall vattenboken föras å lösa blad. Härom anför von Sydow: Om ändamålsenligheten av att införingarna i vattenbokens andra avdelning och anteckningarna i dess tredje avdelning skulle föras å lösa blad liksom inskrivningarna i första avdelningen hade vattenrättsdomarna i sitt utlåtande över utkastet förklarar sig övertygade såvitt anginge andra avdelningen. Ju mer von Sydow hade sysslat med denna sak desto mera hade han stärkts i övertygelsen om riktigheten av denna vattenrättsdomarnas åsikt. Och von Sydow hade likaledes vunnit övertygelse därom, att jämväl tredje avdelningen borde föras å lösa blad. I gällande författning om vattenboken stadgades, att vattenboksblad skulle uppläggas för första avdelningen först i den mån någon inskrivning å sådant blad ifrågakomme. Samma regel hade ansetts böra gälla även beträffande andra och tredje avdelningarna. Det kunde till äventyrs synas tveksamt, huruvida denna regel icke borde modifieras med avseende å allmänna flottleder, så att i den mån förteckning över sådana leder vunnit laga kraft, varje allmän flottled, som funnes upptagen å laga kraftvunnen förteckning, borde omedelbart erhålla ett vattenboksblad. von Sydow trodde emellertid, att sådant skulle innebära ett onödigt betungande arbete för vattendomstolarna. För överskådlighetens skull behövdes det knappast, då överskådligheten blivit tillräckligt tillgodosedd genom publicerandet av den laga kraftvunna förteckningen. Men uppläggandet av alla befintliga flottleder å vattenboksblad skulle medföra ett betydande arbete, vilket framginge därav att t. ex. inom Mellanbygdens vattendomstols område på den hittills publicerade provisoriska förteckningen upptagits omkring fyrahundra flottleder.

I det av von Sydow upprättade förslaget innehåller 5 §: Vattenboken föres å särskilda blad för en var av de tre avdelningar, varav densamma enligt 12 kap. 1 § andra stycket vattenlagen skall bestå. För anmärkande enligt nämnda paragraf tredje stycket av hydrografiska och topografiska beskrivningar uppläggas särskilda vattenboksblad, kallade försättsblad, ett

eller flera. Vattenboksblad uppläggas i mån som inskrivning, införing eller anteckning å sådant blad ifrågakommer.

von Sydow har påpekat, att med den lydelse 5 § i förslaget hade och den innebörd däråt, han givit, en ändring behövdes i lagen den 19 juni 1919 huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas. Andra stycket i nämnda lags 5 § syntes nämligen vid ett bifall till von Sydows förslag böra utgå.

Vattenrättsdomarna, som avgivit gemensamt utlåtande över von Sydows förslag, hava däri hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för genomförande av nyssberörda, av von Sydow förordade lagändring.

Av vad i ärendet förekommit finner jag mig övertygad om lämpligheten av, att vattenboken föres å lösa blad och att vattenboksblad uppläggas i mån som inskrivning, införing eller anteckning å sådant blad ifrågakommer. Att med ett dylikt system bibehålla föreskriften i andra stycket i 5 § av lagen huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas, synes emellertid, såsom förut framhållits, icke lämpligt. Det syfte, som föranlett denna föreskrifts upptagande i lagen, torde också hava blivit på ett betryggande sätt tillgodosett genom de av mig förut omförmälda bestämmelserna om upprättande och offentliggörande av särskilda förteckningar över de vattenområden, vari tidigare tillkomna allmänna flottleder skola enligt vattenlagen bibehållas, ävensom av uppgifterna rörande domstolarnas beslut i dessa frågor. Då jag alltså funnit övervägande skäl tala för den av vattenrättsdomarna påyrkade lagändringen, har jag låtit upprätta ett förslag till ändrad lydelse av berörda paragraf av nyss angiven innebörd.»

Föredraganden uppläser härefter berörda förslag eller förslag till lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 19 juni 1919 huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget, som är av den lydelse, bilaga¹ vid detta protokoll utvisar, måtte, för det i § 87 regeeringsformen omförmälda ändamål, inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täckes Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

N. Cervin.

¹ Denna bilaga, som är lika lydande med det vid propositionen fogade förslaget, har här uteslutits.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd torsdagen
den 19 januari 1922.*

Närvarande:

Justitierådet BERGLÖF, regeringsrådet ERNBERG, justitieråden MOLIN, APPELBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 31 december 1921, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 19 juni 1919 (nr 427) huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av chefen för justitiedepartementets lagavdelning, hovrättsrådet Gustaf Grefberg.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 20 januari 1922.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden OLS-
SON, SANDLER, ÅKERMAN.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Åkerman anmäler lagrådets under gårdagen avgivna utlåtande över det till lagrådet den 31 december 1921 remitterade förslaget till lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 19 juni 1919 huru avgöras skall, varest tidigare tillkommen allmän flottled skall jämlikt vattenlagen bibehållas, samt hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

N. Cervin.